A REMÉNY RECEPTJE

Szent a palacsintázóban

TESZÁR DÁVID

NAOMI KAWASE NYOLCADIK EGÉSZESTÉS MOZIJA ÉRZÉKENY, MÉLTÓSÁGTELJES, GYÖNYÖRŰEN FÉNYKÉPEZETT ZEN-FILM A KONYHÁBÓL.

Japánban a filmrendezőnők köre mindig is rendkívül szűk volt, nemzetközi ismertségre pedig csak a legritkább esetekben tettek szert: Kinuyo Tanaka *Szerelmeslevél* című debütáló alkotása 1954-ben a Cannes-i szemléig jutott, de ez is inkább volt köszönhető annak, hogy Tanaka a legendás Kenji Mizoguchi ünnepelt, állandó színésznőjeként állt be a kamera mögé. A fesztiválkedvenc Naomi Kawase az 1990-es évek közepén induló X-generációs nippon direktorok közé tartozik, csakúgy, mint Shinji Aoyama, Shunji Iwai vagy Hirokazu Kore-eda, ráadásul rangos elismerésekből neki jutott a legtöbb: elsőfilmjét (*Suzaku*, 1997) Camera d'Orral jutalmazták Cannes-ban, a *Siratóerdő* (*The Mourning Forest*) pedig a zsűri Nagydíját nyerte el ugyanitt 2007-ben. Ennek fényében kiváltképp örömteli esemény, hogy egy markáns alkotói kézjegyekkel rendelkező, nemzetközileg jelentős, ugyanakkor Magyarországon moziforgalmazásba eddig még nem került japán szerzővel ismerkedhet meg a honi közönség. *A remény receptje* ideális bevezetés Kawase művészetébe, ugyanis elsőként dolgozott hozott anyagból (Durian Sukegawa azonos című regényét dolgozta fel), míg a korábbi mozijait maga írta, és mind erőteljes önéletrajzi ihletettségről árulkodott a történelmi szülővárosa (Nara) kulisszájától az elhagyatott gyermekkora megidézésén át a vidéki természeti idill megfestéséig. *A remény receptje* ekként nem a saját művészi perszónáját, hanem három hétköznapi ember kapcsolatát helyezi a középpontba egy gazdag textúrájú, líraian érzékeny és jellegzetesen japán moziban: a kevés beszédű, morózus Sentaro egy apró palacsintázó üzemeltetője Tokióban, akit egy nap felkeres egy idős asszony, Tokue, hogy részmunkaidőben nála dolgozhasson. A férfi elhajtja a szórakozott, elvarázsoltnak tűnő nagymamát, ám az nem hagyja annyiban a dolgot, és másnap visz neki a saját készítésű édesbab pasztájából, amelyet az ún. *dorayaki* palacsinta töltelékeként használnak. Az elsőrangú étek megkóstolása után beadja a derekát Sentaro és elkezdenek együtt dolgozni, miközben a harmadik szereplő, a magányos diáklány is egyre gyakrabban tűnik fel a palacsintázóban. Kawase szemlélődve, ráérős tempóban mutat be banális, hétköznapi történéseket, de *A remény receptje* esetében a cselekmény csak alibi az érzések, lelkiállapotok és hangulatok szubtilis megfestésére. Kezdetben olybá tűnik, hogy itt a kézműves *éthosz* programfilmjét láthatjuk, ahol az ízetlen nagyipari konzervbabpaszta és az idő- és erőfeszítésigényes, házi készítésű, minőségi édesbabos töltelék feszül egymásnak. Később a természeti szimbólumok (kivált a cseresznyevirág) révén olyan kvintesszenciálisan japán esztétikai kategóriák kerülnek előtérbe, mint a *mono no aware* (az elmúlás felett érzett melankólia) és a *wabi-sabi* (a dolgok tovatűnő természetének elfogadása, az örök természeti ciklusok nagyrabecsülése). Utóbb feltárul azonban, hogy Kawase jelen alkotása a kiélesített észlelésről szól: arról, hogy Sentaro és Tokue csak látszólag él ugyanabban a valóságban. Mindketten terhelt múltúak, de a valóságcsatornájuk, ekként a létminőségük jelentősen különbözik. Az idős asszonyból így lesz szakácsmaskarába bújt papnő, aki beavatja a kiégett, leharcolt, besavanyodott üzletvezetőt egy, a világra érzékenyebb észlelési módozatba. Ez márpedig a szabadság jegyében áll – független mind a múltbeli terhektől, mind pedig a jövőbeli aggodalmaktól. A természeti ciklus véget ér, a kör bezárul, az évszak metaforára a szereplők rímelnek: Sentaróból lesz az új Tokue. Ő vajon kit fog majd beavatni? Sallangmentes, eszköztelen, japánosan tompított drámaiságú munka *A remény receptje*; édesbús, archaikusan szép, tiszta fényű film. Nagy kérdés, hogy kíváncsi-e ma valaki a „rontott palacsinták" nippon elégiájára? Ehhez alighanem kézműves nézőkre lesz szükség.

„A kiélesített észlelésről szól"

•

A REMÉNY RECEPTJE (An) – japán, 2016. Rendezte és írta: **Naomi Kawase**. Kép: **Shigeki Akiyama**. Zene: **David Hadjad**. Szereplők: **Kirin Kiri** (Tokue), **Masatoshi Nagase** (Sentaro), **Kyara Uchida** (Wakana). Gyártó: **Kumiye / NBN / Comme des Cinemas**. Forgalmazó: **Cirko Film Kft**. *Feliratos.* 113 perc.